

از شما حرکت

اداره و گذران زندگی به شیوه درست مورد تأکید اسلام است. از این رو، اسلام در عین توصیه به تلاش برای رفع نیازهای مادی، اجازه می‌دهد این نیازها از راه و با ابزار درست تأمین شوند.

هر مسلمانی می‌کوشد با پایبندی به ضوابط و مقررات اسلامی، به معیشتی سالم دسترسی پیدا کند. یعنی معیشتی منطبق با موازین حلال در مالکیت و مصرف. مسلمان می‌کوشد از همان ابتدا در هر کار و کسبی به حلال و حرام توجه داشته باشد و در عمل مراقبت کند کسب درآمد و هزینه‌کرد آن برای خورد و خوراک، پوشاک و تأمین دیگر هزینه‌های زندگی، صرفاً از راه‌های حلال انجام پذیرد. در آموزه‌های اسلامی، به شکل‌های متفاوت همواره به کسب حلال تأکید شده و برای آن پاداشی بزرگ در نظر گرفته شده است. پیامبر (ص) فرموده است: کسب درآمد حلال بر هر مسلمانی واجب است (میزان‌الحکمه، جلد ۵: ۲۰۵۹).

و نیز فرموده است: هر کس در راه کسب روزی حلال برای خانواده‌اش تلاش کند و دنیا را به این منظور بخواهد و شغل آبرومندی برای کسب حلال و امرار معاش خانواده انتخاب کند، این حرکت او با این نیت، او را به درجه شهدا می‌رساند و پاداش او با پاداش شهیدان راه خدا برابری می‌کند (محجة‌البیضا، جلد ۳: ۲۰۳). این موضوع بر فلسفه‌ای عمیق استوار است: «روزی حلال در واقعیت وجود انسانی و در ساختن جسم و روح تأثیری عمیق و ریشه‌دار دارد و در شکفتن استعداد‌های نیک و حصول تصمیم‌ها و نیت‌های خوب در انسان، سرنوشت‌ساز است» (الحیاء، جلد ۴: ۶۵).

امام صادق (ع) فرموده است: طلب روزی حلال را فرو مگذار که روزی حلال تو را در دینداری کمک می‌کند (پیشین). پیامبر (ص) فرموده است: «هر کس چهل روز حلال بخورد، خدا قلب او را روشن کند» (پیشین).

سیره بزرگان دینی در کسب حلال

از همین روست که کار و فعالیت برای کسب روزی حلال در زندگی معصومان (ع) جایگاهی ویژه داشته‌است و در زندگی همه آن‌ها صحنه‌هایی از کار و فعالیت برای تأمین نیازهای زندگی به چشم می‌خورد.

یکی از یاران امام صادق (ع) می‌گوید: امام را دیدم که بیلی به دست و پوششی درشت (زبر) بر تن داشت. در باغچه‌ای که متعلق به خودش بود، کار می‌کرد و عرق از صورت او می‌ریخت. عرض کردم، فدایت شوم، بیل را به من بده تا به جای تو کار کنم. فرمود: «[نه] من چنان دوست دارم که شخص، هر چند در گرمای آزاردهنده آفتاب برای به دست آوردن نیازهای زندگی کار کند و رنج ببیند» (الحیاء، جلد ۵: ۴۷۶).

تعیین روزی

درست است که خداوند بزرگ روزی هر کسی را تضمین کرده است، اما نباید خیال کرد که تضمین روزی به معنای آن است که همیشه بدون کوچک‌ترین تلاش و حرکتی، روزی هر کس به او می‌رسد، بلکه منظور آن است که در عالم طبیعت منابع تأمین روزی همه پیش‌بینی

۱. حکیمی، محمدرضا و دیگران. الحیاة. جلد‌های ۴ و ۵. ترجمه احمد آرام. انتشارات دلیل ما. تهران. ۱۳۹۱.
۲. محمدی ری‌شهری، محمد. میزان‌الحکمه. جلد ۵. ترجمه حمیدرضا شیخی. دار‌الحديث. تهران. ۱۳۷۷.
۳. فیض کاشانی، محجة‌البیضا. جلد ۳. آستان قدس رضوی. مشهد. ۱۳۷۲.
۴. شیخ حر عاملی، وسایل‌الشیعه. دار احیاء التراث العربی. بیروت. ۱۴۱۲ ق.

الامام الرضا (ع): إِنَّ الَّذِي يَطْلُبُ مِنْ فَضْلِ يَكْفُ بِهِ عِيَالَهُ، أَعْظَمَ أَجْرًا مِنَ الْمَجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ.
آن کس که کار بیشتری می‌کند تا درآمدش برای خود و کسانش بسنده باشد، پاداشی بزرگ‌تر از پاداش مجاهد فی سبیل‌الله دارد (الحیاة، جلد ۵: ۴۳۷).

راهی است که پیمودن آن آدمی را از گرفتاری در چنگال دو اسارت «فزون خواهی و فقر» نجات می‌دهد. این خط میانه را امام سجاد(ع) در نیایشی به خوبی برای ما ترسیم کرده است: خداوندا از تو معیشتی نیک درخواست می‌کنم؛ معیشتی که با آن به همه نیازهایم برسم و در این زندگانی کاری برای آخرت انجام دهم؛ بی آنکه مرا در نعمت چنان غرق سازی که طغیان کنم یا بر من چنان تنگ گیری که گرفتار بدبختی (فقر) شوم. روزی حلال خود را بر من گسترش ده ... آن‌گاه مرا از سپاسگزاری نعمت - با آن فراوانی که شادی آن از وظیفه بازم دارد، یا جلوه‌های غرورآمیز آن، فریفته‌ام گرداند - غافل مساز. همچنین با کم‌داستی [بضاعتی اندک] که تلاش من برای رهایی از آن بسنده نباشد و اندوه آن دلم را پر کند، مشغول مدار و به من چنان عطا کن خدایا، که به بندگان بد تو نیازی نداشته باشم و مایه کفافی ده که با آن به رضای تو دست یابم» (الحیاة، جلد ۵: ۵۶ - ۵۵).

۱۳ آبان روز دانش‌آموز

۱۳ آبان در تاریخ انقلاب اسلامی کشور ما روزی پر اهمیت است. در سال ۱۳۴۳ و در چنین روزی، به دنبال سخنرانی امام خمینی(ره) درباره قانون کاپیتولاسیون، حکومت پهلوی ایشان را دستگیر و به ترکیه و از آنجا به عراق تبعید کرد. ۱۴ سال بعد و در شرایطی که امام(ره) هنوز در خارج از ایران به سر می‌برد، دانش‌آموزان و دانشجویان خط امام(ره) در دانشگاه در حال اعتراض بودند که مأموران رژیم به آن‌ها تیراندازی کردند. کشته شدن تعداد زیادی دانش‌آموز سبب شد این روز «دانش‌آموز» نام‌گیرد.

یک سال بعد و در ۱۳ آبان ۱۳۵۸ اتفاق مهم دیگری در تاریخ انقلاب اسلامی رخ داد؛ تسخیر سفارت آمریکا در تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام. لازم به ذکر است، آمریکایی‌ها در سفارت مشغول جاسوسی در ایران بودند.

تسخیر لانه جاسوسی چنان مورد توجه و تقدیر امام واقع شد که ایشان فرمود: «این انقلاب از انقلاب اول (۱۳۵۷) هم بزرگ‌تر بود.» ۱۳ آبان روز ملی مبارزه با استکبار جهانی نیز نام گرفته است. علاوه بر آن، امسال این روز مصادف است با روز میلاد رسول اکرم(ص)، و نیز میلاد امام جعفر صادق(ع). روز میلاد پیامبر(ص) با تدبیر حضرت امام(ره) به عنوان هفته وحدت نام‌گذاری شد تا مسلمانان بیش از پیش با هم احساس برادری کنند. چنین روزهای فرخنده‌ای را گرامی می‌داریم.

و آماده شده است. قرآن می‌فرماید: «و بارک فیها و قدر فیها اقواتها»؛ و به زمین برکت و فراوانی بخشید. و در آن قوت و غذای آن را در چهار روز، یکسان برای همه روزی خواهان اندازه‌بندی کرد. (فصلت/ آیه ۱۰). پس نباید نشست و پا روی پا انداخت و منتظر روزی خود ماند. امام باقر(ع) فرموده است: من کسی را که دنبال کسب و کار نمی‌رود و در خانه می‌ماند، دوست ندارم؛ هم او که بر پشت می‌خوابد و می‌گوید، خدایا روزی مرا برسان، و برای اینکه از فضل خدا استفاده کند، گامی بر نمی‌دارد. آن‌گاه فرمود: «مورچه برای اینکه روزی خود را به دست آورد، از لانه‌اش بیرون می‌آید»، یعنی انسان نباید برای تهیه روزی از مورچه‌ای کمتر باشد (وسایل‌الشیعه، جلد ۱۷: ۳۰). البته باید در معیشت و کسب‌وکار جانب اعتدال را رعایت کرد. راه میانه